

22. 1. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Náhrada nákladů řízení ve prospěch státu podle Ústavního soudu

Nález ústavního soudu číslo I. ÚS 2929/2007 (dále jen „Nález“) přinesl další poměrně zajímavý pohled na institut práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud se totiž v Nálezu zabýval otázkou, zda je porušením práva na spravedlivý proces neúměrně vysoká náhrada nákladů řízení ve prospěch advokáta, který zastupoval organizační složku státu.



Ústavní soud vyhověl stížnosti a zrušil předcházející rozsudek Městského soudu v Praze. Podle názoru Ústavního soudu jsou organizační složky státu samy dostatečně vybaveny odborníky k zastupování státu před soudy a proto náklady na externí pracovníky, resp. služby advokátních kanceláří, nelze považovat za účelně vynaložené náklady k uplatňování nebo bránění práva. Tím spíše má tento závěr platit v situaci, kdy byl zřízen specializovaný Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových podle zákona č. [201/2002 Sb.](#) Z citace Nálezu: *„Je-li stát, k hájení svých právních zájmů, vybaven příslušnými organizačními složkami, finančně i personálně zajištěnými ze státního rozpočtu, není důvod, aby výkon svých práv a povinností v této oblasti přenášel na soukromý subjekt...“*

Žalobce v dané věci podal ústavní stížnost pro porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, neboť tvrdil, že náklady řízení žalované strany nebyly náklady účelně vynaloženými.

V předmětné kauze se jednalo o spor mezi právnickou osobou a Fondem národního majetku, který byl v roce 2006 zrušen, a jeho agenda přešla na Ministerstvo financí ČR. Žalobce - akciová společnost vedla spor o zaplacení částky ve výši cca třicet milionů korun z titulu náhrady škody proti státu, resp. ministerstvu financí. Od začátku sporu v roce 1999 byla organizační složka státu zastupována advokátní kanceláří. Obvodní soud pro Prahu 1 vyhověl částečně žalobci, a to do výše necelých sedmdesáti tisíc a uložil mu zaplatit žalované straně částku kolem tři sta tisíc korun na náhradě nákladů řízení. Žalobce se odvolal k Městskému soudu v Praze, který ovšem rozsudek potvrdil a uložil žalobci zaplatit na nákladech za odvolací řízení částku přes půl milionu korun. Městský soud v Praze odůvodnil výrok o nákladech řízení pouze podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 občanského soudního řádu, tedy podle míry úspěšnosti účastníka řízení. Městský soud zdůvodnil výši nákladů řízení pouze podle ustanovení občanského soudního řádu a výše zmíněnou skutečností se ve svém zdůvodnění nezabýval.

Obsah práva na spravedlivý proces je široký pojem. Zahrnuje především právo na projednání věci bez zbytečných průtahů a v přiměřené lhůtě, právo na veřejné projednání věci, právo vyjádřit se ke všem prováděným důkazům, právo na nezávislost a nestrannost soudu, zásadu rovnosti stran, právo na zákonnou procesní úpravu a v neposlední řadě právo na zákonného soudce. Ve světle Nálezu je nyní otázkou, jak vyložit zmíněnou zásadu rovnosti stran, tj. mimo jiné i rovný přístup k možnostem právního zastoupení účastníka řízení advokátem. Závěry Ústavního soudu uvedené v Nálezu, které odůvodňují nerovný přístup k advokátnímu zastoupení účastníků lze totiž interpretovat i tak, že organizační složka státu, pokud má dostatek svých odborníků, by v zásadě neměla požadovat právní pomoc v soudních řízeních po soukromých subjektech (tj. advokátech) z toho důvodu, že jejich služby jsou příliš nákladné a hrozba případné náhrady takových vysokých nákladů by mohla znemožnit druhé straně přístup k soudnímu řízení.

Nikola Hönigová

[AK Schaffer & Partner s.r.o.](#)

Gallery Myšák
Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1
Česká republika

tel.: + 420 221 506 300

fax: + 420 221 506 301

email: info@schaffer-partner.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ČERVEN 2026](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)